

Тетяна Володимирівна Мартинюк
Людмила Олексіївна Тоцька
Тетяна Михайлівна Мольдерф

Шекспірівський текст у концертно-монологічній сфері XVI–XXI ст.: інтермедіальні жанрові стратегії «виправлено»

УДК 821.111-193.3Шек:78.087.6-028.26
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-2.31>

Тетяна Володимирівна Мартинюк
доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри
мистецької освіти і візуально-музичних
практик
Університету Григорія Сковороди в
Переяславі
ORCID: 0000-0001-5236-5990

Людмила Олексіївна Тоцька
кандидат педагогічних наук,
доцент, професор кафедри вокального
виконавства факультету мистецтв імені
Анатолія Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
ORCID: 0000-0001-6725-6260

Тетяна Михайлівна Мольдерф
доктор філософії,
доцент кафедри вокального виконавства
факультету мистецтв імені Анатолія
Авдієвського
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
ORCID: 0000-0002-3059-3770

Дата першого надходження статті до
видання: 31.03.2026
Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 24.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті:
29.05.2026

Постановка проблеми. Епоха високорозвинутої культурної свідомості XXI ст. експонує тенденцію реновації змісту в культурі й мистецтві та актуалізує збереження духовних цінностей, артефактів, традицій на тлі оновлених концепцій, зміни художніх принципів, які «демонструють не тільки якісні перетворення, а й втрату духовності, логіки, краси, академічності, що порушує психологічне русло у сприйнятті елітарної культури» (Мольдерф, 2023: 88). Тому, на нашу думку, важливим кроком виступає збереження культурного фонду поетичного, музичного, театрального напрямків, включно й літературного доробку В. Шекспіра, а також вивчення його трансформацій, якісних перетворень, перспектив розвитку. Сучасне покоління митців стають носіями цих культурних

У статті порушується проблема семантично містких творів В. Шекспіра у контексті постпостмодерністського етапу розвитку культури й мистецтва, що дозволяє розкрити шекспірівський текст як фундаментальну філософську ідею, культуротворчий онтологічний імпульс та універсальний мистецтвознавчий код. У роботі актуалізовано такі вектори: опанування образного поетичного змісту у взаємодії з різними видами мистецтва; заглиблення до художніх реновацій, традиційного й інноваційного їх узагальнення в мистецькому аудіовізуальному аспекті; знаходження інкорпорації музичних смислів із концептами образу, ідеї, ідеалу в універсальних текстах, зокрема сонетах Шекспіра в академічному грифі; увічнення композиції шекспірівського дискурсу в концертно-монологічній вокальній фактурі XVI–XXI ст. та сучасних інтерпретаціях.

З метою усвідомлення ролі музики і театру в творчості В. Шекспіра в науковому викладі застосовано екзегезу смислового, контекстуального, лексичного, змістовного, дискурсивного аналізу для впровадження концептуальної ідеї дослідження. Зокрема здійснено аналіз текстів шекспірівських першоджерел та їх стилістичних, жанрових особливостей; вокальних творів за авторськими концепціями, історії їх створення, сюжету, композиційної побудови, естетичної програмності, іноземної фонетики в інтерпретаціях. Підкреслено вплив академізму, що вмістив платонівські концепти образу, форми, ідеї, ідеалу на поетичні, театральні, оперно-камерні жанри мистецтва як найбільш досконалих з глибинним духовним вмістом; висвітлено афілійованість еталонного співу й поетично-декламаційного мовлення, синтаксичної елітарної поетики й виконавської культури, в яких віддзеркалилось високе академічного мистецтво. Наголошено збереження академічної вокально-поетичної традиції в сучасній постпостмодерній парадигмі та пошук інтерпретаційного вокально-мовного стилю.
Ключові слова: Шекспір, текст, сонет, поетика, фонетика, образ, ідея, академізм, інтерпретація, опера, камерно-вокальна культура, інновація, інтермедіальність, аудіовізуалізація.

маркерів як академічної традиції, репрезентують духовність у власній виконавській культурі, оригінальній інтерпретації, професіоналізмі та створюють мистецьке середовище для самовираження, інновації, впровадження креативних ідей, проєктів, моделей у площину діджиталізованого мистецтва, зкорельовують дану традицію із сучасним універсалізмом.

Аналіз актуальних досліджень виявив наукові здобутки в галузі філософського, культурологічного, психологічного змісту мистецтва, художньої діяльності, впливу творчості В. Шекспіра на розвиток культури й мистецтва, зокрема вокального, їх перформативної репрезентації (О. Безус, Л. Білоконь, А. Боковець, Р. Васирина, П. Васильєва, М. Габлевич, М. Комар, В. Рибчинська, Г. Семен,

М. Стріха, Н. Торкут, Ю. Черняк та ін.), образної сфери сонетів (Р. Василина, Д. Громова, О. Зосімова, Н. Комлик, О. Міненко, А. Муха, Л. Паламарчук, В. Скуратівський, О. Смольницька, М. Garber, B. Johnson, D. Paterson та ін.), поліфункціональності музичного мистецтва, художньої спадщини (Н. Євстігнєєва, О. Злотник, Т. Каблова, О. Кравчук, В. Рожок, Л. Савчин та ін.), інтерпретації та перекладу творів В. Шекспіра (О. Безус, Н. Гаврилюк, М. Комар, О. Лозова, І. Луценко, О. Лучук І. Станко, М. Стріха, К. Суворова, Н. Торкут та ін.), музики в шекспірівських текстах (К. Ведмидера, М. Черник, В. Шалагінов та ін.).

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні обраної проблеми, науковому осмисленні екстремуму творчості В. Шекспіра у співвідношенні з музикою, театром, сучасними інноваціями та виявленні аподиктичності композиторського патерну в системі мистецької інтерпретаційної сентенції.

Методологія дослідження. Міждисциплінарний контекст синтезу філософії, культурології, психології, лінгвістики, літературознавства, мистецтвознавства, естетики збагачується різними аспектами наукового ресурсу досліджуваного феномена. Означені методологічні інструменти забезпечують глибоке розуміння процесів трансформації творів В. Шекспіра в інтермедіальному вимірі та аудіовізуальному аспекті. Вони увиразнюються у застосованих *теоретичних методах* (аналіз, синтез, індукція та дедукція, систематизація, узагальнення); *історико-культурних, системних, мистецтвознавчих методах* (художньої аналогії, творчої презентативності, розширення емоційного інтелекту, художньої уяви і артистичного втілення драматургії творів, занурення до вокально-акторської дії); *інноваційних методах* (апгрейду, рефреймінгу, моддінгу).

Результати та їх обговорення. У культурному світі 2026 рік присвячено вшануванню 410-річчя з дня смерті великого В. Шекспіра (1564-1616), який подарував світу велетенський спадок вигаданих і невіданих історій, образів, ідеалів. Деміург набув статусу найвидатнішого англійського драматурга за усіх часів, національного героя, став одним із символів Англії, а також найзагадковішим письменником свого часу. Він узагальнив і вдосконалив досягнення попередників у жанрі драми й драматургії, поставив перед людством філософське питання «Бути чи не бути?», не дав на це відповіді та зтягнув усе людство до своїх відвертих почуттів і переживань. Культурна концепта «Вільям Шекспір» являє собою втілення абсолютної досконалості, академічності як прояву найвищого рівня мистецької зрілості, «орієнтир, взірцевість якого запрограмована метафоричною формулою: смертний, що піднявся до рівня вищого начала, <...> набув статусу універсальної

культурної метафори, корелюється з європейською ідентичністю, і яку роль відігравав, відіграє чи може відіграти Шекспір у наших власних пошуках цієї культурної ідентичності» (Торкут, 2010: 6).

Дж. Сандерс наголошує, що вплив Шекспіра на різні види мистецтва, зокрема на музичне почався одразу після перших постановок його п'єс у тогочасному лондонському «Глобусі». На думку професорки Ньюкаслського університету, «від XVII століття до наших днів його п'єси і поезія лягли в основу усіх музичних жанрів. <...> Не лише Шекспір дав увесь свій талант композиторам і виконавцям, але, в певному сенсі, й вони віддячили йому, адже всі ці твори надзвичайно винахідливі і своєрідні» (Euronews, 2016).

Твори Шекспіра є надзвичайно актуальними у сучасному світі, так як віддзеркалюють серйозні проблеми буття, що й актуалізує дослідження вищеозначеної науки. «Шекспір використовував сцену для дебатів. І саме тому він пов'язаний із сьогоденням. Адже виносив на обговорення проблеми расової чи етнічної приналежності, а також самоідентифікації. Але також і питання щодо влади, монархії, держави. <...> Ось чому адаптації творів Шекспіра в музиці мають таку силу і привабливість» (там само).

Оскільки сьогодні музичний, музично-драматичний, оперний театри вважаються режисерськими, остільки й драматургія вийшла за межі сцени і перевершила себе в аудіовізуальному форматі. Сучасні провідні режисери й композитори все більше звертаються до спадщини англійського драматурга і тут вже неважливо в якій формі, головне – донести дух безсмертних шекспірівських творів, який вирує у нашій свідомості та уяві, наштовхує на те, щоб ми замислились, навчилися розмірковувати, любити, мріяти, боротись за свої мрії.

Зв'язок текстів Шекспіра і музики очевидний. На нашу думку, філософія творів генія слова і пера омузичена гармонією, консонансом, одухотвореністю, природністю, а філософія академічної музики – поетикою, образним змістом, ідеєю, ідеалом, класичною формою, що їх ідентифікує з елітарною культурою. Упродовж століть вони резюмували логіку, красу, інтелект природною мовою, яка зрозуміла всім поцінувачам та в унісон з іншими елітарними видами мистецтва відображали принципи академізму й академічності як досконалого, неперевершеного, обраного мистецтва. Можемо впевнено зазначити, що поезія В. Шекспіра поетично музикує, а музика – поетизує, звеличує поезію.

У зону наукових пошуків підпадає категорія образу в артефактах Шекспіра не тільки як поетична константа, але і як феномен, що формує філософсько-естетичні коди в мистецтві. До питань зображення людських почуттів у літературних опусах,

художньої репрезентації теми кохання, асоціативно-семантичного поля концепту «любов», жіночих образів і смерті в трагедіях Шекспіра звертались науковці: Р. Василина, О. Зосімова, Н. Комлик, О. Міненко, Л. Паламарчук, О. Смольницька, М. Garber, В. Johnson, D. Paterson та ін.

Зокрема в інтелектуальних одкровеннях Шекспіра *кохання* постає у всьому своєму багатогранному амбітусі – від пристрасті й ніжності до ревності і болю, які у наш час залишаються центральними у житті людини; *сила часу* – його плінності, старіння й страху перед смертю, що корелює у сучасному світі з питаннями швидкоплинності життя; *боротьба із забуттям* – бажанні зберегти свої почуття і своє «Я» в епоху соціальних мереж, що стали полем для створення цифрового спадку; *універсальність і багатозначність* – уможливленні різними культурами і поколіннями інтерпретувати зміст по-своєму, знаходити щось потаємне, особисте; *використання метафор і символів* – відкритості до переосмислення в контексті нових ідей та тем; *психологічна глибина* – розкритті тонкощів людської душі, питань самоідентичності, внутрішніх конфліктів, сумнівів й прагнень, які є актуальними для сучасної людини.

У концептуальній фабулі досліджуваного феномена Шекспір постає як гуманіст, він підносить *цінності особистості* на п'єдестал, які не залежать від складного часу, віку, добробуту, зовнішніх обставин. У надзвичайно тонкому зображенні *унікальності людського життя* дослідники вбачають його принципове новаторство. Опосередкування імпринтингу творчості Шекспіра в нових інтерпретаціях збагачує ціннісний фонд системи культури непересічними шедеврами, завдяки яким індивіди суспільного альянсу краще розуміють себе, наближаються до філософсько-естетичної сутності шекспірівських творів, вдосконалюються знаннями, інтелектуально, духовно.

В епохальних процесах культуротворення художній світ ціннісного здобутку Шекспіра став рушійною силою для всього світу, прагненням науковців, митців, освітян до набуття досконалості, зрілості, професійності, зокрема й мотивацією для інноваційних відкриттів, апгрейду інтелектуальних можливостей, евристичних знахідок. Звернемо увагу на те, що «на долю лише однієї, до цього часу невирішеної проблеми шекспірознавства (P.S. щодо авторства творів) припадає понад 4500 праць» (Білоконь, Рибчинська, 2018), більше 300 опер за його сюжетами, безліч театральних постановок і вокальних творів великих і малих форм.

Інтермедіальний вимір текстів В. Шекспіра продукував ідею висвітлити гармонійне поєднання поезії з музикою, театром, а цього синтезу упродовж століть – з новими музично-театральними сферами, формами, стилями, жанрами, засобами вираження, прочитанням, оскільки мова

шекспірівської спадщини має глибоко музично-ритмічну структуру, яка і являє вже собою музику. Майстер слова надав митцям цілий арсенал інструментів у своїх творах – ритміку, метрику, алітерацію, співзвучність, асонанси – для зручного застосування їх у композиторській практиці, вокальній музиці, логіці мови, оперно-камерному жанрі, декламаційному стилі. У текстологічній структурі його драматичних монологів і сонетів вирує ніжність, грація, виразність, краса й мелодійність як ресурс, що приваблює композиторів для створення пісень, романсів, опер, симфоній, балетів.

Шекспір «запропонував» своє майстерне слово для його опанування митцями, на що і вони відповіли створенням блискучих опусів та інтерпретацій як прояв мистецького пієтету до його постаті. Важко переоцінити діапазон музичних опрацювань його витворів мистецтва, який охоплює різні епохи, країни, напрями, жанри, зокрема творчість композиторів: Г. Перселла (1659-1695); Т. Арна (1710-1778); сера Р. Бішопа (1786-1855), *Англія*; В. А. Моцарта (1756-1791); Й. Гайдна (1732-1809); Ф. Шуберта (1797-1828), *Австрія*; Г. Берліоза (1803-1869); Ш. Гуно (1818-1893), *Франція*; Л. ван Бетховена (1770-1827); Ф. Мендельсона (1809-1847); Р. Вагнера (1813-1883); Р. Штрауса (1864-1949); К. Орфа (1895-1982), *Німеччина*; Дж. Верді (1813-1901), *Італія*; А. Дворжака (1841-1904) *Чехія*; Я. Сібеліуса (1865-1957), *Фінляндія*; Е. Блоха (1880-1959), *Швейцарія*; Ан. Кос-Анатольського (1909-1983), О. Яковчука, *Україна* та ін.

Твори непересічного шекспірівського таланту живуть не тільки на сцені драматичного театру, але й і у музичних композиціях, операх, балетах, увертюрах-фантазіях, симфонічних поемах В. Белліні, Ш. Гуно, Ф. Діліуса, Г. Берліоза, Е. Грига, С. Прокоф'єва та ін., які були створені у різних століттях. Так у XVII ст. з'явилась на світ опера «Королева фей» Г. Перселла за мотивами п'єси «Сон літньої ночі». У славетній увертюрі XIX ст. за цією назвою Ф. Мендельсон-Бартольдті втілює шекспірівську фантазмагорію, зачарований ліс, чудних ельфів та любовні метаморфози, яка і сьогодні вважається еталонною композиторською концепцією (<https://youtu.be/x0T4SNIPSLk?si=dUt8gEcLaAjU7KUU>). Опері за мотивами творів Шекспіра XX ст. набули більш авангардної та інтимної стилістики, зокрема «Сон літньої ночі» Б. Бріттена. Всі ці інтерпретації пов'язані між собою у століттях, «усі п'єси неначе спілкуються між собою, але спілкуються також і з п'єсами Шекспіра» (Euronews, 2016).

Варто виокремити, що на сюжет п'єси «Буря» було створено чотирнадцять опер, велика кількість камерних і симфонічних творів. Наприклад, Г. Берліоз майстерно вловив драматичність цього твору та відтворив її у дивовижній фантазії з хором

«Буря». Натомість Дж. Верді йде далі: він створює геніальні опери на тексти Шекспіра «Макбет», «Фальстаф», «Отелло», які не поступаються досконалості театральних першоджерел та вважаються вершиною оперного мистецтва. Багато арій з них виконуються знаними оперними артистами і у камерному форматі.

Сонети В. Шекспіра стали джерелом натхнення для композиторів різних епох. Мелодійність, глибина змісту й універсальність тем і образів зробили їх ідеальним матеріалом для вокальних творів, вони вплинули на європейську вокальну культуру від XVI до XXI ст., зокрема на музику Т. Морлі (1557-1602), що засновувалась також на англійській фольклористиці. Він першим популяризував у Англії *мадригал*, *канцонету*, жанр *bal-letto*, створив багато сакральних вокальних багатоголосних творів (*енсзема*, *мотет*, *респонсорія*, *псалом*), а також *пісень* на шекспірівські вірші «О, моя пані» з п'єси «Дванадцята ніч» та «Закоханий і його дівчина» з комедії «Як вам це сподобається». Дану пісню («*It was a lover and his lass*») і Шекспір постійно використовував у своїй комедії.

Не можна оминати увагою те, що Морлі й Шекспір жили в одному районі Лондона – Сент-Пітер, відвідували один церковний прихід та, оскільки у Морлі з'явився інтерес до п'єс Шекспіра, ймовірно певний час спілкувались. Одна з інтерпретацій пісні «*It was a lover and his lass*» була презентована на святкуванні 400-річчя Шекспіра у Сан-Франциско (2016) – *Shakespeare songs: Jennifer Kampani with Voices of Music* (https://youtu.be/eePvx9LPXYU?si=IZ9VRLHgRIsbKS_m). Сучасні професійні музиканти Дж. Елліс Кампані (*soprano*), В. Скін (*viola da gamba*), Х. ван Просдій (*harpsichord*), Д. Тайлер (*archlute*) репрезентували чудовий сопрановий спів з інструментальним супроводом старовинних інструментів. Відеозапис в залі собору подарував незабутні враження поціновувачам високого мистецтва, об'єднав академічну традицію з інновацією, що дозволило по-новому інтерпретувати класичні канони в мультимедійному форматі.

Виразним прикладом у даному контексті постає винятковий талант Дж. Дауленда (1563-1626), теми якого використовував Ян Свелінк (1562-1621), а принципи варіаційної обробки хоралів мали подальший розвиток у творчості Й. С. Баха. Дауленд також звертався до ренесансних *мадригалів* і *пісень*, оскільки в цей час набувають популярності світські жанри (*фроттола*, *віланелла*, *вільянсико*, *шансон* та ін.). Його музика була суголосною з емоційною експресією й багатством шекспірівської поезії. Згадаємо, що наприкінці XVI ст. з'являються нові великі жанри – опера і балет; інструментальна музика стає більш самостійною, а в музичній культурі епохи посідають чільне місце *канцона*, *річеркар*, *прелюдія*, *токата*, *фантазія*. Один з таких прикладів: музичний альбом «*Music in the Time of*

Shakespeare», який містить *джигу Кемпа* (Kemp's Jig) та занурює до ментальності стилю раннього бароко за часів Шекспіра (https://youtu.be/U_lhwuUxcil?si=xx10OyTemYVp1Fwc).

За дослідженнями П. Васильєвої та Дж. Сандерс, «вплив Шекспіра на музику почався майже одразу після того, як його п'єси почали ставити у тогочасному Лондоні, <...> від XVII ст. до наших днів його п'єси і поезія лягли в основу усіх музичних жанрів» (Васильєва, 2022). Зокрема першою у XVII ст. за мотивами комедії «Сон літньої ночі» з'явилась опера «Королева фей» (*The Fairy Queen*) (1692) Г. Перселла (1659-1695), у структурі якої вже були присутні специфічні для опери складові: інструментальна музика, вокал, речитатив, хореографія, театральна дія. Її постановка вирізнялась вишуканими костюмами, пишними декораціями, складнобудованими театральними конструкціями, великою кількістю співаків, акторів, танцюристів, що було прийнято із шаленим успіхом. Глядачі отримали те, чого й не очікували, оскільки поряд із грандіозною візуалізацією сама музика була блискучою й фіоритурною.

Згадаємо сучасні прочитання означеного шедевра у XXI ст., які відновлюють епоху *барокової музики* Г. Перселла, мелодійні тексти В. Шекспіра, ауру XVII ст.: *Henry Purcell. The Fairy Queen, Complete Opera (Best Version)*, Links in description: (<https://youtu.be/QAvS3AypQfI?si=IUawv3NN7cZ69H7u>); уривки з опери в замку Пералада (2022) на фестивалі (<https://youtu.be/nEwLLWrqBPc?si=Oa51wU03aHnit9WI>). Режисер Г. Белло поєднав барокову *музично-театральну традицію* із інноваційним освітленням та інсталяцією; великовагові костюми і характерні маски XVII ст. – сучасним одягом, окулярами, ланцюгами; мінімалізм в декораціях, театральні нерухомі пози – прекрасним виконанням музики Г. Перселла солістами (Xavier Sabata, *contre tenor*; Judith Van Wanroij et Ana Quintans, *sopranos*; Mark Milhofer et Thomas Walker, *tenors*; Nicolas Brooymans, *basse*), що викликає екзистенційні переживання та емоційний резонанс.

Чудова музика епохи Відродження мала не тільки розважальну функцію, вона, на думку О. Пронкевич, «сповідуючи цінності античної культури, здійснювала духовний і виховний вплив на суспільство. У добу такого піднесення мистецтво (й музика зокрема) здійснило вагомий вплив на свідомість і творчість В. Шекспіра – у його постановках музика впліталася в полотно вистав, супроводжуючи сюжетну лінію, задаючи настрій і навіть замінюючи репліки акторів» [Пронкевич, 2010: 263]. Авторка зазначає, що Шекспір «не тільки показував внутрішні переживання героїв через музику, а й наділяв музику потенціалом впливати на персонажів, викликаючи широкий спектр емоцій і переживань. Відповідно, за допомогою музики він розкривав характер героїв, настроїв юрби, природні

умови чи атмосферу моменту» (там само). Наприклад, *англійська традиційна пісня* на музику *A. Sullivan* (в обр. *Судхананда*) була адаптована драматургом у постановці «Отелло» (<https://youtu.be/y2ngjCqyctE?si=kKtawejWt79xoXiE>).

У даному відео (*Michael Bannett. The Willow Song*) музика коментує монолог Дездемони з драми «Отелло» в обрамленні розміреної мелодійної кантилени, перегукуванні мажору й мінору, що було характерним для музики тієї епохи. Голос *М. Баннета* (boy soprano) звучить у теситурі жіночого soprano як ангельський спів – чистий, прозорий, незайманий – та відтворює увесь спектр емоцій пісні Дездемони «Верба» (Костомаров, 1997).

У XVIII ст. популярність Шекспіра продовжувала зростати, але вокальні адаптації його сонетів були менш поширеними. Натомість його літературні твори застосовувались як лібрето для опери. У цей час набув популярності композитор *Т. Арн* (1710-1778), який створював різну за жанрами музику. Він став автором багатьох опер, масок, музики до спектаклів за п'єсами Шекспіра, в тому числі й вокальних невеликих пісень за його текстами. Зберіглось багато творів, в яких зосередились оптимістичне, фанфарне начало, вишуканість, святковість та мелодика як мереживо барокової доби, що кружляє і оспівує головні ступені мажорного ладу, містить велику кількість фігур, віртуозних пасажів, наприклад, у піснях та аріях, які входять до репертуару славетних європейських співаків: *Thomas Arne, Rise, Glory, Rise* (<https://youtu.be/0iVVvg4xasIs?si=eNU4Ay--ZsWJ9pM5>) на тексти Шекспіра (https://youtu.be/cn9Poze-4d4?list=PLfgEBiM2vTc_5Hh05-YFuAbFlhQZTSjuB) та оркестрових творах – *концерти для клавесина, двох гобоїв та струнних № 6 B-dur* (https://youtu.be/bz9mNB_Nzj8?si=J24VKbW4zWwXZrEm).

Наукові дослідницькі кроки виявили, що *Т. Арн* завоював усесвітню славу за створення патріотичної Оди, присвяченої Британії, яка і сьогодні має значення як гімн на честь держави: *Rule, Britannia!* (https://youtu.be/_rdlJ0sEEmA?si=BOIV0oKSc0S7GTRe).

В. Шекспір став натхненням для численних оперних творів. Композитори, що працювали у даному жанрі, знаходили в його п'єсах багатий драматичний матеріал і цікавих персонажів для музичної інтерпретації. У XIX ст. авторитетність *В. Шекспіра* не спадає, його музично-драматичні тексти й образи захоплюють багатьох композиторів, в тому числі й *Г. Берліоза* (1803-1869). Він створює релевантну за змістом і музичними виразними засобами симфонічну драму, великомасштабну вокальну симфонію «*Ромео і Джульєтта*» (1839), яка відобразила емоційну й драматичну напругу шекспірівської трагедії (<https://youtu.be/VZhBexl6F6U?si=pZdyA3RSB0Lmi0w9>).

Ми з натхненням можемо згадати національний оркестр Франції (кер. *Д. Гатті*), який виконує «*Ромео і Джульєтта*» *Г. Берліоза* із солістами *М. Кребасою* (мецо-сопрано), *П. Фанале* (тенор), *А. Еспозіто* (бас), хором *Radio France* в Театрі Єлисейських полів (Париж, 2014) (<https://youtu.be/zf7kGcB4VSQ?si=sSb--7GD8yKKhcsp>). В інтуїтивному пошуку звукового ідеалу композитор обирає мецо-сопрано для партії Джульєтти, що засвідчує його прагнення втілити знак благородства, академічної культури, об'ємності сонорного забарвлення в характеристиці образу юної дівчини із великою неосязною душею.

Світовим шедевром і сьогодні з'являється опера «*Ромео і Джульєтта*» *Ш. Гуно* (1818-1893), зокрема *Дует Ромео і Джульєтти* із названої опери у виконанні солістів Київської опери *Д. Миколенко* (сопрано) і *Д. Фощанка* (тенор) українською мовою (*диригент В. Плоськін*), 2020 р. (<https://youtu.be/te7DnFOQyE?si=devemlj33eVddL7d>). Дивовижна партія Джульєтти, яка присутня в репертуарі багатьох сопранових співачок, увійшла до золотого фонду академічної вокальної культури, зокрема номер *Je veux vivre* у виконанні *Chelsea Zurflüh* (soprano) Cond. *V. Kiradjiev* (2024) (<https://youtu.be/-7n5KuIlQjU?si=3-rc8suVgebE3zID>).

Захоплюючий образний світ шекспірівських текстів надав композиторам інтенсивної художньої інтенції для створення славетних витворів мистецтва. Включно й *Ф. Шуберт* (1797-1828) написав багато чудових творів на слова *В. Шекспіра*, зокрема пісню Сільвії з комедії «*Два веронця*», яка набула популярності у виконанні *Fleur Barron* та *Julius Drake* (<https://youtu.be/kFSsokWohhw?si=2Vw70ZNSKcJKYoz>). В окресленій звуковій палітрі яскраво репрезентований гомофонно-гармонічний стиль композитора з ритмічними акордовими репетиціями як імпульсу та граціозною мелодикою – легкої, необтяженої фортепіанною фактурою.

На нашу думку, виконання *Gavan Ring* (tenor) та *Fiachra Garvey* (piano) вирізняється більшою емоцією та неприхованим захопленням Сільвією. В аудіовізуальному форматі дана ілюстрація створила самобутню атмосферу епохи на фоні старовинного роялю, художньої галереї, чудової гри концертмейстера, еталонного співу та дивовижного тексту *В. Шекспіра* як унікальної конвергенції. Тут віддзеркалились і справжні почуття справжньої людини засобами виразності *Ф. Шуберта* у характеристиці Сільвії, що і виявляє камерно-вокальне мистецтво як поліхудожній синтез (https://youtu.be/lrn5ck2Ln8o?si=2_ARySCzha42yDoz).

У 1826-му році *Ф. Мендельсона-Бартольдї* (1809-1847) написав програмну концертну увертюру та 1841-му році – музику до комедії «*Сон літньої ночі*», яка вже у доповненому форматі включала дванадцять інструментальних, хорових номерів та драматичних діалогів з оркестровим

супроводом. Серед них: «Скерцо», яке малює таємничий нічний ліс із чарівним повітряним світом ельфів; «Інтермецо», де відбувається пошук героїні свого невірного коханого у тривожних, рвучко-пристрасних мотивах; «Ноктюрн», що втілює поетичний настрій ночі, властивий умиротворений склад, де все поринає в чарівний сон й пристрасті стихають; «Весільний марш» як святковий, блискучий, пишний, що набув всесвітньої велетенської слави, став найпопулярнішим витвором Ф. Мендельсона та унікальним мистецьким явищем.

Увертюра була презентована у 1827 році в м. Штеттін (під кер. відомого композитора К. Льова). Авторське юнацьке співбачення намалювало яскраву картинку чудернацького переплетення літературної ідеї, античних міфологічних мотивів та англійської фольклористики твору В. Шекспіра. «Події «Сну літньої ночі» відбуваються перед святом літнього сонцестояння. Це найкоротша ніч року, коли за повір'ями, межа між світом людей і духів тоншає, звідки головна тематика твору – змішання дійсного та фантастичного, сновидного» (Burt, 2007). Головну красу для юного музиканта становила чарівна сторона комедії В. Шекспіра, творчу фантазію будив навколишній поетичний світ природи, що так жваво нагадував створений Шекспіром світ казки. Отже згадаємо музичні фрагменти «Сну літньої ночі» Ф. Мендельсона-Бартольді до комедії В. Шекспіра (<https://youtu.be/3zZN9xHftZw?si=wOYDIQFAQ5WeWliT>).

Шекспірівські інтерпретації фольклорних образів *Оберона*, *Титанії* й *Пака* набули класичного статусу та захопили уяву композиторів різних епох і країн, які створили ще тринадцять співзвучних шекспірівському змісту творів. Вони мали безліч транскрипцій у різних видах мистецтва – театрі, опереті, кіно- і образотворчому мистецтві, адаптації до юного глядача та ін.

Романтизм XIX ст. у музичному мистецтві диференціював уподобання композиторів та сприяв появі нового інтересу до В. Шекспіра. Його твори стали основою для вокальних циклів, опер, симфонічних опусів, які генералізували ідеали кохання, його втрати, внутрішні конфлікти. Якщо для Ф. Мендельсона характерним було застосування світлих образів, ідей, то Дж. Россіні, Ш. Гуно, Дж. Верді, Ф. Ліста, Г. Берліоза надихали переважно грандіозні шекспірівські пристрасті, вони писали музику на основі його трагедій. Наприклад, великі епічні опери Дж. Верді «Макбет» (1847), «Отелло» (1887), «Фальстаф» (1893) майстерно передають трагічність через грандіозну драматургію постановок, але в музиці зберігають академічну уніфіковану вокальну та інструментальну мови, використовують видовищність, декорації, що відтворюють епоху. Вони більш тяжіють до критичної заглибленої інтерпретації.

XX ст. ознаменувало новий метамодерний інтерес до сонетів В. Шекспіра. В експериментах із музичними стилями, формами й жанрами композитори використовували сонети як базу для вокальних і хорових композицій. Музичні інтерпретації геніальних шекспірівських текстів у XX ст. зовсім інші, вони наповнені креативністю, елементами авангардизму, новими ідеями й формами вираження. Згадаємо, що Р. Воан-Вільямс і Б. Бріттен також звертались до англійської поетичної традиції та адаптували сонети до камерної музики. Разом з іншими композиторами вони прагнули до поєднання стародавньої поезії з новаторською гармонією та авангардними техніками. Так І. Стравінський в опусі «Три пісні на слова Шекспіра» поєднав шекспірівську поезію із сучасними експериментальними музичними стилями.

П'єси В. Шекспіра з багатим драматичним матеріалом і персонажами стали для оперних композиторів XX ст. знахідкою для музичної інтерпретації у поєднанні музики, драми та емоційної напруги. Зокрема Б. Бріттен створив оперу «Сон літньої ночі» (1960), яка зберегла чарівну магічність оригіналу (https://youtu.be/tYp2tDWEzCo?si=xT6-T7bP3a8OM_E2); С. Барбер адаптував «Антонія і Клеопатру» (1966) для Метрополітен-опера (<https://youtu.be/jwie7uLZ184?si=bdd6OOs1lhpfemo>). Для розширеного розуміння стильової модифікації музичної мови й манери письма в опусах та опанування їх цінності, слід вдумливо і неодноразово занурюватись у соно-онтологічний зміст означених творів.

Композитор N. Rota створив чудову музику до сучасного фільму-опери «Ромео і Джульєтта» (1968), в якому репрезентативно відтворив епоху Шекспіра та його героїв. Найприбутковіша екранізація драми отримала премію «Оскар» за найкращу операторську роботу та найкращий дизайн костюмів. Головні ролі зіграли О. Хассі (Джульєтта) і Л. Уайтінг (Ромео), які мали величезний успіх також і серед юних глядачів. Пропонуємо зануритись у музичний трек, в якому звучить пісня «What Is A Youth» («Що таке молодість») у виконанні G. Weston (<https://youtu.be/zCQMlyXMRJE?si=B5316Uygp5DD5BH>). Автори даного проєкту створили ексклюзивну модель інтермедіальності, в якій дескрипція образів поетичного твору, тексти, чудова музика, кіномистецтво, аудіовізуалізація, костюми, декорації, операторська досконала робота достеменно відобразили шекспірівську театроцентричну культуру.

XX ст. засвідчило незгасну актуальність шекспірівського дискурсу, який став каталізатором жанрового розмаїття в тогочасній музичній культурі. Його неперевершені ідеї, образи, ідеали отримали нове життя у новітніх формах і жанрах (джаз, поп-музика, мюзикл). До прикладу, знаний Л. Бернстайн написав мюзикл «Вестсайдська історія»

(1957) як модернізацію «Ромео і Джульєтти», який переніс класичну історію на сучасні вулиці Нью-Йорка і де поєдналися шекспірівська драма з джазовою й популярною музикою (<https://youtu.be/c4LZbY44g5w?si=LMEOHdqfGabD1Ms->).

Також були створені нові контексти і змісти у джазових імпрровізаціях, які спиралась на твори В. Шекспіра, наприклад, «Гамлета» та інших п'єс. Отже шекспірівські сцени і монологи набули популярності у сучасних джазових композиціях. Дж. Сандерс вважає, що «усі ці інтерпретації пов'язані між собою. Я бачу, що вся музика за творами Шекспіра, тісно пов'язана, усі п'єси неначе спілкуються між собою, але спілкуються також і з п'єсами Шекспіра» (Euronews, 2016).

XXI ст. значиться епохою, що надала митцям нових можливостей для самовираження та застосування інноваційного інструментарію у створенні нового, невідомого, евристичного; впровадження креативних ідей, пошуку нових форм та власної мови у відображенні образів, а також оригінальної інтерпретації текстів минулих епох. Думка О. Злотника актуалізує проблематику тлумачення музичного твору у зв'язку з його «стильовими й жанровими особливостями, виконавською професійністю і темпераментом» (Злотник, 2022: 95). Митець вважає, що інтерпретація творів далеких епох спрямовує виконавців до «автономії тексту» і до «спеціальних умов, в яких його особливості не будуть вельми спотворені. Будь-який твір із часом набуває автономії від творчого задуму композитора, тому ставить перед людьми, які живуть в інший час, відмінний від епохи, в якій жив автор, питання адекватності розуміння сенсу цього твору, оскільки між ними виникла певна історична і часом культурна дистанція» (там само).

Звернемось до улюблених текстів сонетів В. Шекспіра у XXI ст., наприклад, *Sonnet 18 Shakespeare* в опрацюванні сучасних композиторів *David Gilmour* і *Taylor Swift*, які передали засобами музики й гармонії, використанням мажорного ладу справжні почуття любові, ніжності та легкого суму. В сучасному мистецькому альянсі поєдналися довершений шекспірівський текст та академічна музика, де світлий образ кохання підкреслився авторськими оригінальними знахідками. Естетично довершений відеоролик занурює поцінувачів у інтермедіальний вимір сучасного витвору мистецтва як синергії поезії, музики та кіномистецтва (<https://youtu.be/Yu1Olb8oZaM?si=MODbuYSSRsKoX3BU>).

Теми кохання і ненависті, туги і втоми, життя і смерті, які завжди хвилювали людей, – викликають численні асоціації з усіма сонетами В. Шекспіра. У невеликих сонетних текстах розгортаються цілі світи. Так тєхаський сценічний фокусник *P. Вілсон* оживив на сцені і юнака з чорною леді, і поета-суперника з самим Шекспіром, якого зіграла

86-річна харизматична акторка-співачка *I. Келлер*. Таку омріяну подорож у театральний космос Сонету 66 здійснили актори *Berliner Ensemble* (Інге Келлер, Юрген Хольц, Крістофер Нелл, Німеччина), у процесі якої герої розповідають, міркують, спілкуються і виконують вокальні композиції на вірші Шекспіра в стилізованих картинах.

Згадаємо композитора *P. Вейнрайта* – одного з найяскравіших авторів пісень між Нью-Йорком і Берліном. Він створив музику, в якій адаптуються різноманітні стилі – від поп-музики 80-х до *K. Вейла*. Наприклад, гра класичного гурту разом із струнним квартетом поєднала аудіовізуальну картинку театральної вистави. На нашу думку, подібний постановочний апгрейд репрезентує креативність режисерського тритменту, сучасну драматургію, експресивний акторський фрейм, гротескний трагікомедійний формат, а також застосовує мінімалістичні декорації (дерево, змію, яблуко як спокусу, костюми XVII ст.): *Shakespeares Sonette 66 «Tired with all these, for restful death I cry»* (<https://youtu.be/N7CmtKwjE5c?si=1YtTUSpgBDkSQAjO>).

Натомість у виконанні даного сонету *H. Bilginer* застосовує велику палітру людських почуттів. Його номер завершує мюзикл турецького музично-драматичного театру за текстами Шекспіра (Сонет 59, Сонет 60, Сонет 121, Сонет 129, Сонет 66). Акторська гра з академічною точністю репрезентує монолог про підсумок життя людини на фоні музики, злагодженого сценічного дійства, розсіяного освітлення, що викликає нейродинамічну афективну рефлексію. Співак-актор ставить питання і сам на них відповідає, в його інтерпретації видається неважливим, якою мовою він «розмовляє» з публікою (у даному випадку – турецькою), адже емоція зрозуміла і без слів. Неперехідні сонетні шедеври природно вживаються у невивагдливу східну мелодію, що створена композитором *Tolga Çebi* та яка особливо корелює зі змістом останнього сонету в композиції як віддзеркалення світу людини: *Haluk Bilginer. 66 Sone* (<https://youtu.be/kAcOr5rR7Tw?si=Qa36DzKD2fXEIGe>).

На нашу думку, сучасна інтерпретація сонету 116 в музиці композитора *R. Sheen* є однією з найкращих у сучасному метамодерному мистецтві. У відеороліку об'єднались: досконалий спів *Halcyon Sheen* з її бархатним інтимним, глибоким голосом, що летиться; незрівняні емоції, які йдуть від серця; вибір жанру (пісня написана в стилі *Classic Jazz, Soul*); презентативна картинка студії звукозапису; сучасна апаратура. Означена пісня для вокалістки стала особливою, так як музику написав її дядько (*Rupert Sheen*), а фортепіанний супровід забезпечив батько (*Oliver Sheen*). Хельсон присвятила цю пісню дідусяві, з яким отримує зв'язок через його найулюбленіший сонет 116 Шекспіра (<https://youtu.be/TPxpw48yOv4?si=Lr4mkbnHNeR0Cep5>).

Пошукам інтересу до висвітлення академічного текстологічного музикусу сонетів Шекспіра

відповідає підручник (клавир) «Сонет в українській камерно-вокальній музиці», який на сьогоднішній день є унікальним (Луковська, Осока, 2022). В ньому зібрані рідкісні екземпляри нот українських композиторів за тестами В. Шекспіра як-от: «Голос кохання» А. Кос-Анатольського; «Сонет 139» М. Завалишиної; «Сонет 2» О. Винокур; «Сонет 71» Г. Сасько; «Сонет 25» і «Сонет 40» з циклу «12 сонетів Шекспіра для баса і фортепіано О. Яковчука; «Сонет 12» і «Сонет 104» Н. Боєвої; «Сонет 43» О. Безбородько.

Звернемо увагу на цикл «12 сонетів В. Шекспіра для баса і фортепіано» композитора О. Яковчука в перекладі О. Тарнавського (2019), в який увійшли вокальні твори: «Провіщення» (Сонет XIV); «На мить» (Сонет XV); «До літньої тебе рівняти днини?» (Сонет XVIII); «Любові око» (Сонет XXIV); «Я, люблений, люблю» (Сонет XXV); «Неспокійна душа» (Сонет XXVII); «Щастя раб» (Сонет XXIX); «У цих римах любов» (Сонет XXXII); «Не сумуй» (Сонет XXXV); «Що краще, хай залишиться в тобі» (Сонет XXXVII); «Мене ворогом не роби» (Сонет XL); «Муза» (Сонет XXXVIII). Зокрема слід затриматись на виконанні В. Щура Сонета ор. 38 (конц. Я. Каленчук, 2024 р. (https://youtu.be/Kcv7mEhEv-g?si=1xS42sjUVv4Qk6_A) та Сонета ор. 40 (https://youtu.be/YOkn4m-UMGw?si=хоCeN3dsIKn8TOM_).

Музика О. Яковчука демонструє максимальну співзвучність із сонетами великого поета, в чому ми вбачаємо еманацию духовного начала, збереження академічної традиції, гармонійне поєднання емоції, інтелігентності, такту, культури.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Зв'язок між Шекспіром і музикою є надзвичайно глибоким і багатограним. Його твори надихнули численних композиторів XVI-XXI ст. всесвітнього простору на створення шедеврів у різних музичних жанрах – від ренесансних мадригалів, класичних і романтичних арій, модерністських вокальних творів до сучасного постпостмодерністського джазу й поп-музики. Завдяки мелодійно-гармонійній мові високохудожніх літературних зразків, глибоким емоціям і невичерпним ідеям драматургії, Шекспір залишається однією із славетніших постатей у музичному світі. Його образи, ідеали продовжують відроджуватись у музиці, відкривати нові горизонти для інтерпретацій і творчості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоконь, Л., Рибчинська, В. (2018). Шекспірівський сонет як літературно-художній жанр. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Філологія, 2 (72), 3-8.
2. Василина, Р. (2011). Специфіка художньої репрезентації теми кохання у сонетарії В. Шекспіра. *Редакційна колегія*, 167.

3. Васильєва, П. (2022). Специфіка Сонетів Шекспіра. Мова та література в полікультурному суспільстві: тези доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 17 листопада 2022 року), 141-144.

4. Злотник О. І. (2019). Комунікативний простір музичного мистецтва України кінця XX – початку XXI століття. [Дис. ... докт. філ., НМАУ ім. П. І. Чайковського]. Київ.

5. Зосімова, О. В. (2012). Театральна образність в англійській та українській поезії доби барокко. *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. ГС Сковороди*. Сер.: *Літературознавство*, 3 (2), 62-69.

6. Комлик, Н. Ю. (2024). Асоціативно-семантичне поле концепту «Любов» у сонетах Вільяма Шекспіра. *Закарпатські філологічні студії*, 35, 100-105.

7. Костомаров, М. І. (1990). Твори в двох томах. т. 1. Київ: Дніпро.

8. Луковська, С., Осока, О. (2022). Сонет в українській камер-вокальній музиці. Підручник Клавир URL: <https://klavier.zakupka.com/uk/p/1217344357-sonet-v-ukrainskiy-kamerno-vokalniy-muzici/>.

9. Міненко, О. (2017). Українська сонетіана II половини XIX століття. Філологічні науки. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*, 1 (19), 147-151.

10. Мольдерф Т. М. (2023). Формування академічної вокально-виконавської культури майбутніх викладачів мистецьких шкіл у фахових коледжах. [Дис. на зд. ... д-ра філософії, Університет Григорія Сковороди в Переяславі]. Переяслав.

11. Паламарчук, Л. (2007). Зображення людських почуттів у сонетах В. Шекспіра. *Переклади сонетів Шекспіра*. Заруб. література: Верес, 36, 12-14.

12. Пронкевич, О. В. (2010). Шекспір і популярна культура. Шекспірівський дискурс. Запоріжжя: КПУ, 262-271.

13. Смольницька, О. О. (2017). Трансформація аристократичного жіночого образу в любовній ліриці англійських поетів доби пізнього Ренесансу і бароко: практичний аспект. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, 15, 153-166.

14. Торкут, Н. (2010). Шекспір як культурна метафора. В контексті пошуків європейської ідентичності. *Шекспірівський дискурс*, 178-191.

15. Музика і Шекспір. Music-review Ukraïner, 6. URL: <http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/ADC3BC810DEAE631C2257F6F007901BE>.

16. Burt, R. (2007). *Shakespeares After Shakespeare: An Encyclopedia of the Bard in Mass Media and Popular Culture*. Greenwood Press. с. 447. URL: <https://web.archive.org/web/20210710094556/https://books.google.com.ua/books?id=FRlRAQAIAAJ&q=>.

17. Garber, M. (2009) *Shakespeare and Modern Culture*. N. Y.: Anchor Books. XXXV, 326 p.

18. Johnson, B. (2005). To the memory of my beloved, the author, master William Shakespeare and what he hath left us. *The Complete Works of William Shakespeare* [ed. by A.H. Bullen]. L.: Collector's Library Edition.

19. Paterson, D. (2010). *Reading Shakespeare's sonnets: a new commentary*. London: Faber and Faber, 528 p.

REFERENCES

1. Bilokon, L., & Rybchynska, V. (2018). Shekspirivskiy sonet yak literaturno-khudozhnii zhanr [Shakespearean sonnet as a literary and artistic genre]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Filolohiia*, 2(72), 3–8.
2. Vasylyna, R. (2011). Spetsyfika khudozhnoi reprezentatsii temy kokhannia u sonetarii V. Shekspira [Specificity of artistic representation of the love theme in W. Shakespeare's sonnets]. *Redaktsiina kolehiia*, 167.
3. Vasyliieva, P. (2022). Spetsyfika Sonetiv Shekspira [Specificity of Shakespeare's Sonnets]. *Mova ta literatura v polikulturnomu suspilstvi: tezy dopovidei uchashnykiv Vseukrainskoi studentskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii*, 141–144.
4. Zlotnyk, O. Y. (2019). *Komunikatyvnyi prostir muzychnoho mystetstva Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolittia* [Communicative space of musical art of Ukraine of the late 20th – early 21st century] [Doctoral dissertation, Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine]. Kyiv.
5. Zosimova, O. V. (2012). Teatralna obraznist v anhliiskii ta ukrainskii poezii doby barokko [Theatrical imagery in English and Ukrainian poetry of the Baroque era]. *Naukovi zapysky Kharkivskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu im. H. S. Skovorody. Ser.: Literaturoznavstvo*, 3(2), 62–69.
6. Komlyk, N. Yu. (2024). Asotsiatyvno-semantychnye pole kontseptu «Liubov» u sonetakh Viliama Shekspira [Associative-semantic field of the concept “Love” in William Shakespeare's sonnets]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 35, 100–105.
7. Kostomarov, M. I. (1990). *Tvory v dvokh tomakh* [Works in two volumes] (Vol. 1). Dnipro.
8. Lukovska, S., & Osoka, O. (2022). *Sonet v ukrainskii kamer-vokalnii muzytsi* [Sonnet in Ukrainian chamber-vocal music]. Pidruchnyk Klavir. <https://klavier.zakupka.com/uk/p/1217344357-sonet-v-ukrainskiy-kamerno-vokalniy-muzyci/>
9. Minenko, O. (2017). Ukrainska sonetiana II polovyny XIX stolittia [Ukrainian sonnetry of the second half of the 19th century]. *Filolohichni nauky. Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho*, 1(19), 147–151.
10. Molderf, T. M. (2023). *Formuvannia akademichnoi vokalno-vykonavskoi kultury maibutnikh vykladachiv mystetskykh shkil u fakhovykh koledzhakh* [Formation of academic vocal and performing culture of future art school teachers in professional colleges] [PhD thesis, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav].
11. Palamarchuk, L. (2007). Zobrazhennia liudskykh pochuttiv u sonetakh V. Shekspira. Pereklady sonetiv Shekspira [Depiction of human feelings in W. Shakespeare's sonnets. Translations of Shakespeare's sonnets]. *Zarubizhna literatura: Veres*, 36, 12–14.
12. Pronkevych, O. V. (2010). Shekspyr i populiarna kultura [Shakespeare and popular culture]. *Shekspirivskiy dyskurs*. KPU, 262–271.
13. Smolnytska, O. O. (2017). Transformatsiia arystokratychnoho zhinochoho obrazu v liubovnii lirytsi anhliiskykh poetiv doby piznyoho Renesansu i baroko: praktychnyi aspekt [Transformation of the aristocratic female image in the love lyrics of English poets of the late Renaissance and Baroque: A practical aspect]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii*, 15, 153–166.
14. Torkut, N. (2010). Shekspyr yak kulturna metafora. V konteksti poshukiv yevropeiskoi identychnosti [Shakespeare as a cultural metaphor. In the context of the search for European identity]. *Shekspirivskiy dyskurs*, 178–191.
15. Muzyka i Shekspyr [Music and Shakespeare]. (n.d.). *Music-review Ukrainer*, 6. <http://m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/ADC3BC810DEAE631C2257F6F007901BE>
16. Burt, R. (2007). *Shakespeares After Shakespeare: An Encyclopedia of the Bard in Mass Media and Popular Culture*. Greenwood Press. <https://web.archive.org/web/20210710094556/https://books.google.com.ua/books?id=FRlrAQAIAAJ&q=>
17. Garber, M. (2009). *Shakespeare and Modern Culture*. Anchor Books.
18. Johnson, B. (2005). To the memory of my beloved, the author, master William Shakespeare and what he hath left us. In A. H. Bullen (Ed.), *The Complete Works of William Shakespeare*. Collector's Library Edition.
19. Paterson, D. (2010). *Reading Shakespeare's sonnets: a new commentary*. Faber and Faber.

Shakespeare's text in the concert-monologue sphere of the 17th–21st centuries: intermedial genre strategies

Tetiana Volodymyrivna Martyniuk
 Doctor of Art History, Professor,
 Head of the Department – Professor
 of the Department of
 Art Education and Visual-Musical Practices
 of the Hryhorii Skovoroda University
 in Pereiaslav
 ORCID: 0000-0001-5236-5990

Liudmila Oleksiivna Totska
 Candidate of Pedagogical Sciences,
 Associate Professor,
 Professor at the Department of Vocal
 Performance, Faculty of Arts,
 named after Anatoly Avdievsky
 Mykhailo Drahomanov Ukrainian State
 University
 ORCID: 0000-0001-6725-6260

Tetiana Mykhailivna Molderf
 Doctor of Philosophy,
 Associate Professor at the Department
 of Vocal Performance,
 Faculty of Arts named after Anatoly
 Avdievsky,
 Ukrainian State University named
 after Mykhailo Drahomanov
 ORCID: 0000-0002-3059-3770

The article raises the problem of semantically capacious works of W. Shakespeare in the context of the post-postmodern stage of development of culture and art. This allows us to reveal Shakespeare's text as a fundamental philosophical idea, a culturally creative ontological impulse and a universal art historical code. The following vectors are actualized in the work: mastering the figurative poetic content against the background of the interaction of different types of art, delving into artistic renovations, their traditional and innovative generalization in the artistic audiovisual aspect, finding the incorporation of musical meanings with the concepts of image, idea, ideal in universal texts, in particular Shakespeare's sonnets in the academic style; expressing the composition of Shakespeare's discourse in the concert-monologue vocal texture of the 16th-21st centuries and modern interpretations.

In order to understand the role of music and theater in the work of W. Shakespeare, the scientific presentation used the exegesis of semantic, contextual, lexical, substantive, and discursive analysis to implement the conceptual idea of the study. In particular, the analysis of the texts of Shakespeare's primary sources and their stylistic and genre features was carried out; vocal works according to the author's concepts, the history of their creation, plot, compositional structure, aesthetic programmacity, and foreign phonetics in interpretations. The influence of academicism, which included the Platonic concepts of image, form, idea, and ideal on poetic, theatrical, operatic, and chamber genres of art as the most perfect with deep spiritual content, was emphasized; the affiliation of reference singing and poetic-declamatory speech, the maxim of elitist poetics and performing culture, in which high academic art was reflected, was highlighted. The preservation of the academic vocal-poetic tradition in the modern post-postmodern paradigm and the search for an interpretative vocal-linguistic style are emphasized.

Keywords: Shakespeare, text, sonnet, poetics, phonetics, image, idea, academicism, interpretation, opera, chamber vocal culture, innovation, intermediality, audio-visualization.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)